

Hudební skladatel Kamil Holub:

„Když si sen nezapišeš, tak už za pár minut nevíš, o čem byl“

Andrea Anderle Adamová

„Opět s potěšením oznamuji realizaci malé hudební spolupráce. Tentokrát jde o epizodu z cyklu *Mistři medicíny* v režii Viktora Polesného s podtitulem *Anatolij Truhlář...*“

Tuto zprávu napsal začátkem února 2023 na svůj facebook frenštátský rodák, hudební skladatel Kamil Holub.

Již druhá řada dokumentů České televize s názvem *Mistři medicíny*, které představují práci významných českých lékařů z různých oborů, má velkou sledovatelnost. A není divu, protože kdo by nechtěl nahlédnout pod pokličku mistrů z oboru, se kterým se každý z nás – ať rád či nerad – během svého života potká. Osobně jsem si dosud nenechala ujít ani jediný díl, protože medicínských oborů je sice mnoho, ale vždycky za nimi stojí konkrétní lidé se svými životními příběhy. Zdravotnictví je také naším oborem působení, a tak byla Kamilova účast v tomto projektu vítanou příležitostí k našemu rozhovoru.

Kamile, musím se Ti přiznat, že po Tvé zprávě o autorství hudby k dílu *Mistrů medicíny* o Anatoliji Truhlářovi, vedoucím letecké záchranky v Hradci Králové, to bylo poprvé, kdy jsem se stejnou měrou zaměřovala na obraz, mluvené slovo i hudbu. A připomněla jsem si to, co Ty víš už 30 let – že hudba velmi ovlivňuje to, co sledujeme, i když je to třeba jen během několika vteřin. Mluvíme o tom proto, že vliv filmové hudby každý prožil mnohokrát v kině, ale u dokumentu hudbu většinou nevnímáme, prostě je pro nás součástí jiného děje. Ty máš za sebou hudbu k mnoha dokumentům, můžeš připomenout některé z nich?

Lékař Anatolij Truhlář je vedoucí letecké záchranky v Hradci Králové. K dílu o jeho práci v cyklu České televize *Mistři medicíny* složil hudbu Kamil Holub. (Foto: <https://absolventlfhk.cz>)

Úplně první filmový počín v mém životě bylo natáčení inspirované životem a dílem místního, čeladského básníka Josefa Kalusa. To jsme ovšem používali takovou plechovou kameru MINSK II, která byla na klíček, a bylo to někdy kolem roku 1983. Do kamery se vkládaly tříminutové celuloidové kazety, které se pak musely posílat někde do Zlína, a trvalo to asi dva měsíce, než je vyvolali a poslali zpět. Film vznikl při místním filmovém kroužku ve Frenštátě a je

dnes k vidění na YouTube v délce asi 13 minut. Musím ale říct, že jsem odmalička vnímal hudbu ve filmech jako velmi důležitou, neoddelitelnou. Vlastně se mně často stával pravý opak toho, co popisuješ, že jsem vnímal spíše hudbu, nežli film. Dodnes si pamatuji některé hudební motivy, které jsem zaslechl v televizi, když mně bylo třeba kolem dvanácti let. Pak jsem se věnoval jen hudbě a vždycky mne zajímalo, co ta hudba v člověku vyvolává, čím to je, že v něm vzbuzuje tak silné prožitky a emoce. První spolupráce na televizním dokumentu byla až v roce 1999 s režisérem Josefem Císařovským, se kterým mne seznámila kamarádka se slovy: „Vy dva jste jak p***l a hrnec a já vás musím seznámit.“

Pod mnoha dokumenty je podepsán režisér Viktor Polesný. Zavzpomínej, jak začala Vaše spolupráce.

Spolupráce s Viktorem Polesným začala až v roce 2005 při divadelní hře *Balada o smutné kavárně* pro pražské divadlo V Řeznické. Moje hudby z dokumentů se mu líbily, a tak mi tehdy zavolał, abych udělal scénickou hudbu k tomu představení. No, já jsem samozřejmě chtěl a málem jsem spadl ze židle, když mi to říkal, jenže to byla zase oblast, o které jsem nevěděl vůbec nic.

První motivy, které jsem přinesl, se k tomu nehodily, protože by v tom prostředí ani nevyzněly. Divadlo je živý organismus, kde jde všechno tak nějak „na dřevě“ a je v neustálém pohybu. Ta hudba musí být také taková. To jsem se musel naučit a pochopit a jen díky trpělivosti a nadhledu režiséra Polesného jsem odtamtud neutekl. Nakonec se celá hra podle mne dost povedla. Škoda, že už se pak nemohla hrát kvůli časově omezeným autorským právům.

Ráda bych teď nahlédla trochu víc do Tvé tvůrčí dílny jako úplný laik. Když máš vytvořit hudbu k nějakému filmu, dostaneš ho k dispozici už hotový, tedy v té podobě, v jaké ho uvidí diváci, jenom tedy bez hudby?

To je různé, podle situace. Někdy je hotový, někdy jen tak napůl a někdy třeba dodám jen hudby a motivy, které si tvůrci filmu nastříhají sami. Netrvám na nějakém postupu práce, protože to každý dělá jinak, a myslím si, že je to tak dobře. Řekl bych, že důležitější je, aby si všichni ti tvůrci filmu v něčem rozuměli, aby byli tak nějak naladěni na podobnou frekvenci. Pak si rozumí a souzní i ta hudba s filmem. Vždycky si vzpomenu na jednu hezkou větu, že hudba by měla být vždy jen tam, kde je lepší než ticho.

Jak postupuješ při skládání? Díváš se opakovaně, vymýšlíš hudební motivy k různým situacím, nebo je to jinak?

To je velmi dobrá otázka a díky za ni. V mém případě je to tak, že nevymýšlím vůbec nic. Víím, že bych takto ani k ničemu nedošel. Je to záležitost zcela mimo myšlení. Pokud je to ta situace, že dostanu něco úplně nového a mám k tomu něco úplně nového udělat, pak se jen dívám a dívám, jak se říká, „až do zblbnutí“. Pak už jen čekám, až nějaký nápad přijde. Kdysi jsem byl nervózní, že třeba nic nepříjde, ale

Kamil Holub (vlevo) při natáčení rozhovoru s paní Radmilou Hnilicovou, praneteř Albína Poláška. Vpravo kameraman Michal Němec, se kterým nyní spolupracují na dalším místním tématu, tentokrát o pobytech Jaroslava Seiferta zde pod horami.

ono to přijde, vždycky. Je potřeba tomu věřit a být pokud možno v klidu. Mnohokrát mne to vyžene v noci z postele a já musím rychle zaznamenat jen pár tónů, protože ráno už bych nevěděl, jak to bylo, i kdyby byly třeba jen tři nebo čtyři. Je to zvláštní, ale funguje to tak. Vlastně je to velmi podobné jako práce se sny. Asi víš, že když si sen nezapišeš, tak už za pár minut nevíš, o čem byl. A tak je to i s tou mou hudbou.

Můžeš prozradit, jak dlouho Ti trvala práce na hudbě k dokumentu o Anatoliji Truhlářovi? Nebo hodiny nepočítáš a pracuješ tak dlouho, dokud nejsi spokojený?

Hodiny nepočítám a vždycky chci vše udělat tak, jak to momentálně nejlíp umím. Potřebuji v tu chvíli vědět, že lépe už bych to nesvedl. Pak je pro mne práce hotová. V případě epizody z Mistrů medicíny ale prozradím, že vznikla úplně jinak. Byl to právě ten případ, že jsem dodal hudební motivy a tím pro mne vše skončilo. Viktor Polesný naštěstí pracuje s hudbou velmi citlivě, takže filmové sekvence stříhá podle hudby, nikoliv hudbu podle filmu. Díky tomu to pak ve výsledku vypadá, jako by byla hudba ušitá přesně na míru k filmu.

Jsi během této práce nějak v kontaktu s režisérem, nebo je výsledek jenom na Tobě? A co termíny odevzdání díla?

Pokud se hudba tvoří a vzniká současně s filmem, pak jsem v kontaktu a posílám nápady k posouzení. V dnešní době se dá hodně dobře spolupracovat i přes internet. Zejména když už se dobře známe a víme, co od sebe můžeme chtít a očekávat. Zde to ale byl ten jiný případ, jak už jsem popsal předtím. Něco jiného je ale scénická hudba k divadlu. To se bez přítomnosti na zkouškách neobejde a bývá to vždy velmi intenzivní a poučná zkušenost. No, a termíny jsou velmi užitečné, protože tak nějak popohání věci dopředu, když se v tom třeba začnu příliš zamotávat.

Díval ses na jiné díly Mistrů medicíny kvůli hudbě?

Zatím jsem se nedíval, ale určitě se podívám. Naštěstí je vše v archívu ČT, tak si na to udělám čas, protože mne zajímá, jak vypadaly ostatní díly.

Pozornější diváci naší Televize Ondřejka si možná všimli, že v programu máme také filmový dokument o sochaři Albínu Poláškově s názvem *Tesání vlastní-*

ho osudu. Ten je Tvým autorským dílem, ke kterému jsi nám laskavě poskytl práva na vysílání. Jak dlouho jsi na tomto filmu pracoval? A proč sis vybral zrovna Albína Poláška?

Na Poláškově jsem pracoval několik let, což bylo způsobeno zejména tím, že jsem dělal skoro všechno doslova na koleně a taky jsem tomu chtěl nechat volný průběh a nespěchat. Když jsem nevěděl, jak dál, tak jsem prostě jen čekal, až přijde nějaký další nápad. Zaujal mne především jeho životní příběh, který je ve filmu v několika slovech vyjádřen úvodním mottem „Mějme víru v sebe a odvahu a Bůh nám pomůže k cíli“. Samozřejmě, že je zde rozsáhlé dílo, které určitě stojí za pozornost, ale to by byl úplně jiný film a stopáž 31 minut by k tomu určitě nestačila.

Je nějaký film, na který vzpomínáš obzvláště rád?

Těch filmů bude za těch bezmála dvacet pět let více a každý mne zaujal něčím jiným. Náhledy i ukázky z některých z nich jsou na mých web stránkách www.kamilholub.net nebo také na i-Vysílání České televize.

A co Tvoje hudba k divadelní hře Na Zlatém jezeře, ve které excelují Ladislav Frej a Simona Stašová? (Hra měla premiéru v pražském divadle ABC v roce 2021.) Víš, že Ladislav Frej byl nedávno naším pacientem?

Spolupráce na této hře pro divadlo ABC pro mne byla velikou výzvou a potěšením.

Zejména když jde o herce takového kalibru, jako je pan Frej či paní Stašová.

O tom, že byl pan Frej pacientem v čeladenských lázních, vím až od Tebe a doufám, že se mu u nás líbilo a že se zde pod našimi krásnými horami také zotavil. Jen tak mimochodem, já jsem se v tomto areálu před šedesáti lety narodil, takže snad mohu říci, že jsem tady doma. ■

Nahore a uprostřed: V roce 2010 složil Kamil Holub hudbu k dokumentu Josefa Císařovského „Pátá čtvrť: zmizelé město pražské“. Záběry jsou z natáčení v místech bývalého židovského ghetta. **Dole:** Při natáčení jedné ze scén s harfou ve filmu o Albínu Poláškově „Tesání vlastního osudu“ v kostele ve Slavětíně.

Kamil Holub (* 1963) je hudební skladatel. Komponuje hudbu k filmové a divadelní tvorbě. Je také autorem hudebních nosičů „Ballady II“, „Jiné okamžiky“, „Když mluví vítr“, „Balada o smutné kavárně“. Léta měl v hlavě potřebu dát vědět světu o sochaři Albínu Poláškovovi a tu splnil v roce 2019 dokumentárním filmem „Tesání vlastního osudu“ (www.csfd.cz). Sochy básníka Josefa Kalusa i Poláškovovo Tesání vlastního osudu lze potkat při procházce areálem čeladenského lázeňského parku a stejnojmenný film je v podobě dvojjazyčného DVD k dostání i v recepci AD Lara.

Oba snímky na této straně jsou z divadelní hry Ernesta Thompsona *Na Zlatém jezeře*. Herečka Simona Stašová exceluje v roli Ethel, představitelem jejího manžela Normana je Ladislav Frej v alternaci s Janem Vlasákem. (Foto: www.harlekyn.cz/hra/na-zlatem-jezere) Představení je na programu pražského divadla ABC, ale je také zájezdní. Autorem hudby je Kamil Holub.

